

Kuulutuksen julkaisupäivä 22.12.2021

Dnro 01790/19/5404

TURUN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS MAA-AINESLUPAA KOSKEVASSA VALITUSASIASSA

Maa-aineslain 20 c §:n 1 momentin mukaan hallinto-oikeuden on annettava maa-aineslupaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesti kuulutuksesta säädetään hallintolaissa.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **29.12.2021**.

Asia

Turun hallinto-oikeuden päätös 22.12.2021 nro 21/0183/1, valitus maa-aineslain mukaisessa lupa-asiassa. Maa-ainesten ottaminen, Virttaan kylä, Loimaa.

Valittaja

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Luvanhakija

Maanrakennusliike Pauli Peiponen Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä 22.12.2021–28.01.2022 Turun hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/turunhallinto-oikeus/fi/index/julkisetkuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **28.01.2022**.

Turun hallinto-oikeuden päätösAntopäivä
22.12.2021Päätösnumero
21/0183/1Diaarinumero
01790/19/5404

Asia	Valitus maa-ainesasiassa
Valittaja	Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
Luvan hakija	Maanrakennusliike Pauli Peiponen Oy

Päätös josta valitetaanLoimaan kaupungin lupajaosto
25.9.2019

Lupajaosto on myöntänyt maanrakennusliike Pauli Peiposelle hakemuksen mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen Virttaan kylässä kiinteistölle Soramäki 430-472-5-192. Toiminnassa tulee noudattaa 7.11.2005 päivättyä alueen yleissuunnitelmaa sekä sen pohjalta 28.2.2019 laadittua ottosuunnitelmaa. Sen lisäksi toiminnassa tulee noudattaa jäljempänä annettavia lupamääräyksiä.

Maa-aineslupaan on liitetty muun ohella seuraavat lupamääräykset:

1. Lupa on voimassa viisi vuotta.
2. Ennen II-vaiheen aloittamista tulee I-vaiheen luvan (maa-aineslupa 23.6.2008) mukaiset toimet olla tehtynä. Kaivualueen pohjan taso I-vaiheessa tulee olla vähintään +94 m. Ylisyviksi kaivetut alueet tulee täyttää määrättyyn tasoon vuoden 2020 aikana. Täytöt tulee tehdä alueelta kaiveutulla puhtaalla maa-aineksella, joka ei sisällä orgaanista aineista. I-vaiheen maisemointi tulee tehdä em. luvan ja 7.11.2005 päivätyn yleissuunnitelman mukaisesti siten kuin se työteknisesti on mahdollista. Arvokkaan harjualueen alueella tulee pohjataso olla vähintään +95 m.
3. Ennen toiminnan aloittamista tulee hakijan pyytää valvontaviranomaiselta

aloituskatselmus. Katselmuksessa todetaan mm., että ottamisalue ja kaivu-alue sekä alin kaivusyvyys on merkitty maastoon ja sinne on asetettu muut valvonnan kannalta välttämättömät laitteet. Samalla todetaan pohjaveden pinnan taso, kaivualueen pohjan korkeus sekä I-vaiheen maisemoinnin tilanne.

4. Pohjaveden pinnan yläpuolelle tulee jättää vähintään neljän metrin suoja-kerros. Arvokkaan harjualueen osalta suojakerroksen paksuus tulee olla vähintään viisi metriä. Pohjaveden pinnan taso tulee mitata neljä kertaa vuodessa. Pohjaveden laatua tulee tarkkailla kerran vuodessa otettavalla näytteellä. Pohjavesitarkkailussa tulee analysoida ainakin veden lämpötila, pH, sameus, happi, kemiallinen hapenkulutus, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, nitraatti, kloridi, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, laboratorioanalyysillä polttoainehiilivedyt ja mineraaliöljyt, koliformiset ja E. coli bakteerit sekä aistinvaraisesti haju ja maku. Tarkkailu tulee tehdä alueella olevasta tarkkailuputkesta (VI353).

Tarkkailun tulokset tulee toimittaa valvontaviranomaiselle edellisen vuoden osalta maaliskuun loppuun mennessä.

5. Toiminnan aikana on huolehdittava siitä, että maaperään tai pohjaveteen ei pääse öljyä tai muita ympäristölle haitallisia aineita. Poltto- ja voiteluaineita ei saa varastoida ottoalueella. Ottoalueen ulkopuolella saa poltto- ja voiteluaineita varastoida vain alueella työskenteleviä työkoneita varten (max. 3000 l). Alueella ei saa varastoida alueen ulkopuolella työskentelevien työkoneiden (esim. kuorma-autojen) poltto- eikä voiteluaineita.
6. Koneiden ja laitteiden sekä niiden poltto- ja voiteluaineiden käsittelypaikkojen tulee olla nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja. Varastosäiliöt tulee varustaa sekä varastosäiliön että tankattavan koneen säiliön ylitäytön estävillä laitteilla sekä kaksoisvaipalla. Säiliöt tulee varustaa niiden tilavuutta vastaavalla suoja-altaalla. Tankkauslaitteistot tulee varustaa lukittavilla sulkuventtiileillä.
7. Alueella tulee olla riittävä määrä öljyntorjuntakalustoa vahingon varalta.

Valitus

Lupajaoston päätös on kumottava.

Maa-aineslupa on vastoin maa-aineslain 3 § 1 momentissa säädettyjä rajoituksia. Ottamisalue sijaitsee Säkyänharjun-Virtaankankaan vedenhankintaa varten tärkeällä (luokka 1) pohjavesialueella ja Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjavesilaitoksen toiminta-alueella, imeytys- ja vedenottoalueiden ja tuotantokaivojen läheisyydessä sekä Länsi-Suomen ympäristölupaviraston lupapäätöksellä 30.12.2005 määräämän Virtaankankaan tekopohjavesilaitoksen suoja-alueen sisällä. Vedenottamokaivot K31, K32 ja K33 sijaitsevat noin 200 metrin päässä ottamisalueesta. Maa-ainesten ottamiselle ei ole saatu vesilain mukaista lupaa. Ottamistoiminta vedenottamon tuotantokaivojen lähialueella voi aiheuttaa ympäristönsuojelulain mukaista pohjaveden pilaamiskiellon tarkoittamaa vaaraa erityisesti onnettomuustilanteessa eikä pilaantumisen vaaraa voida maa-aineslupan määräyksillä sulkea kokonaan pois.

Ottamisalueen poikki kulkee Ympäristöministeriön vahvistamassa Varsinais-Suomen maakuntakaavassa osoitettu arvokkaan harjualueen raja (ge). Lisäksi ottamisalue sijoittuu lähimmillään noin 250 metrin päähän Natura 2000 -verkostoon kuuluvan, harjuluontotyyppiä edustavan Säskylänharjun (FI0200059) alueen rajasta lounaaseen. Ottamispaikkaa ei ole sijoitettu eikä aineiden ottamista järjestetty siten, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi.

Päätöksen mukaisen alueen edellinen maa-ainesuostuslupa on päättynyt jo vuonna 2013, eikä alueella ole tämän jälkeen ollut ottamistoimintaa. Päätöksen mukaisen ottamistoiminnan seurauksena ottamistoiminta ulottuisi alueelle, jolta ei aiemmin ole kaivettu maa-aineksia. Kyseessä olevaa maa-ainesten ottamista ei voida pitää aluekokonaisuuden kunnostamisena eikä maisemoivana toimintana ottamisalueen siistimiseksi, vaan kyseessä on uusi lupa alueelle, jonka aiempi maa-ainesuostuslupa on päättynyt.

Ympäristöministeriön vuodelta 2009 olevan Maa-ainesten kestävä käyttö -oppaan mukaan vedenottamon lähisuojavyöhykkeet jätetään kokonaan maa-ainesten ottamistoiminnan ulkopuolelle. Vedenottamoiden lähisuojavyöhykkeillä sijaitsevat kaivualueet pyritään kunnostamaan eikä alueille tule kunnostamiseen tähtäviä toimenpiteitä lukuun ottamatta myöntää uusia maa-ainesuostuslupia. Ohjeistus perustuu vuosikymmenien kokemuksiin, tutkimuksiin ja yleiseen varovaisuusperiaatteeseen. Ohjeistusta sovelletaan vakiintuneesti maa-ainesuostuslain mukaisessa toiminnassa.

Valtakunnallisissa, pitkän aikavälin tutkimuksissa soranoton on todettu lisäävän pohjaveden likaantumiseriskiä. Pohjaveden laadun turvaamisessa maan pintakerroksella on keskeinen merkitys, koska sade- tai sulamisveden koostumus muuttuu merkittävästi luonnontilaisessa maaperässä. Maan ylin osa eli maanoskerros sitoo haitallisia aineita, ja maanoskerroksen alapuolella vajoveden koostumuksen vaihtelut vähenevät. Luonnontilaisen pintakerroksen, kasvillisuuden ja pohjavettä suojaavan yläpuolisen maakerroksen poistaminen lisää pohjaveden likaantumiseriskiä. Soranoton haitalliset vaikutukset pohjaveteen ovat yleensä sitä suuremmat, mitä enemmän pohjavesialueesta on avoinna olevaa ottamisaluetta. Kaivualueiden maisemointi tulisikin toteuttaa mahdollisimman nopeasti siten, että mahdollisimman vähän kaivualueita on paljaana kerrallaan.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitosuunnitelmassa vuosille 2016–2021 maa-ainesten oton osalta toiminnan päämääränä on nykyisen ja aiemman toiminnan aiheuttamien riskien ja haittojen vähentäminen. Hanke vaikeuttaisi pohjavesialueen riskien ja haittojen vähentämistä ja olisi siten vastoin vesienhoitosuunnitelman tavoitteita.

Aluetta ei ole edellisen luvan päättymisen jälkeen maisemoitu, eikä alueelle ole levitetty pintamaakerrosta.

Asian käsittely ja selvittäminen

Lupajaosto on antanut lausunnon.

Turun Seudun Vesi Oy on antanut selityksen, jossa se on todennut yhtyvän kaikilta osin ELY-keskuksen valitukseen. Lisäksi yhtiö on huomauttanut menettelyvirheestä, koska siltä ei ole aikaisemmin pyydetty lausuntoa asiassa, vaikka kohdekiinteistö sijaitsee sen tekopohjavesilaitoksen suoja-alueen sisällä. Yhtiö on suoja-aluemääräyksen myötä asianosainen asiassa.

Lupajaosto on antanut selvityksen.

Maanrakennusliike Pauli Peiponen Oy on antanut selityksen.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on antanut vastaselityksen.

Merkintä

Hallinto-oikeudella on tämän asian käsittelyssä ollut käytettävissään samaan aikaan vireillä olevan kiinteistön Taimisto maa-aineslupaa koskevan valitusasian (diaarinumero 1904/19/5404) asiakirjat. Hallinto-oikeus on tänään antamallaan toisella päätöksellä ratkaissut kyseisen asian.

Lisäksi hallinto-oikeudella on ollut käytettävissään kiinteistölle Soramäki 4.12.2006 myönnettyä maa-aineslupaa koskevan valitusasian (diaarinumero 00033/07/5404) asiakirjat.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa Loimaan kaupungin lupajaoston päätöksen ja hylkää Maanrakennusliike Pauli Peiponen Oy:n maa-aineslupahakemuksen.

Ratkaisun perustelut

Lupahakemuksesta kuuleminen

Maa-aineslain 7 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto, milloin alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta.

Maa-aineslain 13 §:n 1 momentin (258/2017) mukaan maa-aineslupaa koskevan hakemuksen johdosta on kuulutettava kunnan ilmoitustaululla 30 päivän ajan. Tämän ohella kunnan on varattava ottamisalueen sisältävään kiinteistöön rajoittuvien kiinteistöjen ja muiden alueiden omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi, paitsi milloin se on ilmeisen tarpeetonta. Jos hakemuksessa tarkoitettulla hankkeella voi olla huomattavaa vaikutusta laajalla alueella tai lukuisten henkilöiden oloihin, hakemuksesta on lisäksi ilmoitettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Kuulemisesta ja ilmoituksista aiheutuneet kulut kuuluvat luvan hakijan maksettaviksi.

Maa-aineslupahakemuksen vireillä olosta on kuulutettu kaupungin ilmoitus-
taululla 23.3.2019. Hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävänä 25.3.2019–
23.4.2019 Tekniikka ja ympäristötoimialan toimistossa Alastarolla. Hakemuk-
sesta on tiedotettu myös Loimaan lehdessä 23.3.2019. Lupahakemuksesta on
lisäksi 22.3.2019 pyydetty Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunto.

Turun Seudun Vesi Oy on selityksessään hallinto-oikeudelle huomauttanut
menettelyvirheestä lupa-asian käsittelyssä, koska Turun Seudun Vesi Oy:tä ei
ole kuultu hakemuksesta erikseen. Lupajaosto on lausunnossaan hallinto-oi-
keudelle todennut, että lupajaostolla ei ole ollut tarvetta eikä velvollisuutta
pyytää lausuntoa Turun Seudun Vesi Oy:ltä.

Hallinto-oikeus toteaa, että lupaviranomainen on lupahakemuksen käsittelyn
yhteydessä pyytänyt lausunnon ELY-keskukselta ja kuuluttanut lupahakemuk-
sen vireilläolosta maa-aineslain mukaisesti. Hallinto-oikeus katsoo, että lupa-
viranomaisella olisi ollut perusteltu syy kuulla lupahakemuksesta Turun Seu-
dun Vesi Oy:tä, kun otetaan huomioon, että maa-ainesten ottaminen sijoittuu
yhtiön tekopohjavesilaitoksen suoja-alueelle. Lausunto on kuitenkin maa-ai-
neslain edellyttämällä tavalla pyydetty ja saatu ELY-keskukselta, jonka tehtä-
vänä on nimenomaisesti arvioida hankkeen merkitystä vesiensuojelun kan-
nalta. Kun lisäksi otetaan huomioon, että Turun Seudun Vesi Oy:tä on kuultu
nyt valitusasian käsittelyn yhteydessä, ei päätöstä ole kuulemisessa ilmennei-
den puutteiden vuoksi syytä kumota.

Luvan myöntämisen edellytykset

Sovellettavat säännökset

Maa-aineslain 3 § 1 momentin 4 kohdan mukaan tässä laissa tarkoitettuja ai-
neksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankinta-
käyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantu-
minen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myön-
nettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai
sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa har-
kittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Asiassa saatu selvitys

Suunniteltu maa-ainesten ottamisalue sijaitsee Loimaan kaupungissa Virttaan
kylässä Virttaankankaan harjualueella. Suunnittelualue on vanhaa maa-aines-
ten ottamisaluetta. Alue sijaitsee Säkylänharjun-Virttaankankaan 1E-luokan
pohjavesialueella ja Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjavesilaitoksen toiminta-
alueella. Varsinais-Suomen maakuntakaavassa ottamisalue on merkitty maa- ja
metsätalousalueeksi sekä tekopohjavesialueeksi. Arvokkaan harjualueen raja
kulkee ottamisalueella sen pohjoisosassa. Alueen välittömässä läheisyydessä
on Säkylänharjun Natura-alue (FI0200059). Alueella ei ole voimassa olevaa
asemakaavaa eikä yleiskaavaa.

Nyt kysymyksessä olevalle kiinteistölle Soramäki ja sen kahdelle naapurikiin-
teistölle Taimisto ja Rekonmaa on vuonna 2005 laadittu yhteinen 22.3.2005
päiväty maa-ainesoton yleissuunnitelma sekä yleissuunnitelmaan perustuva
yhteinen 7.11.2005 päiväty maa-aineksen ottamissuunnitelma. Yleissuunnitel-
man mukaan pohjaveden päävirtaussuunta on harjumuodostuman karkean

ydinosan suuntaisesti luoteesta kaakkoon. Yleissuunnitelman 29.6.2001 päivätyssä liitekartassa 6A on esitetty Turun Seudun Vesi Oy:n arvioimat pohjaveden virtaussuunnat suunnitellussa pohjaveden ottamistilanteessa. Asiassa ei ole esitetty ajankohtaisia selvityksiä alueen pohjaveden virtaussuunnista.

Vuoden 2005 ottamissuunnitelman mukaan kullakin kiinteistöllä toimii eri toiminnanharjoittaja omalla erillisellä ottamisluvallaan. Erityistä toiminnanharjoittajien välistä yhteistyötä on vaadittu kiinteistöjen raja-alueiden kaivussa, tarkkailun järjestämisessä ja maisemoinnissa. Suunnittelualueella on jo yleissuunnitelman laatimisen aikaan ollut voimassa olevia maa-ainesten ottamislupia. Suunnitelmassa esitetty maa-aineksen ottamismäärä on noin 1,8 miljoonaa kuutiometriä. Suunniteltu ottamisaika on kymmenen vuotta. Kiinteistön Soramäki osalta suunnitellun ottamisalueen kokonaispinta-ala on ollut 12,2 hehtaaria ja suunnitellun kaivualueen kokonaispinta-ala 11,2 hehtaaria. Suunnitelmassa esitetty maa-aineksen ottamismäärä on kiinteistön Soramäki osalta ollut 798 000 kuutiometriä. Edelleen ottamissuunnitelman mukaan pohjaveden suojelussa on huomioitu Turun Seudun Vesi Oy:n suunniteltu tekopohjavesihanke. Pohjaveden pinnan taso on määrännyt kaivussyvyyden. Pohjaveden päälle on jätetty yli neljän metrin paksuinen suojakerros. Alin ottamissyvyys on arvokkaan harjualueen ulkopuolella voimassa olevien ottamislupien mukaisesti +94 metriä ja arvokkaalla harjualueella +95 metriä. Kaivualueella on osittain otettu maa-ainesta liian syvältä. Liian syvälle tapahtunut kaivu tulee välittömästi täyttää tasoon +94 metriä. Lisäksi on todettu, että pohjavettä on käsitelty tarkemmin maa-ainesoton yleissuunnitelmassa.

Länsi-Suomen ympäristövirasto on päätöksellään 31.12.2005 Turun Seudun Vesi Oy:n hakemuksesta muun ohella määrännyt suoja-alueen Virttaankan tekopohjavesilaitokselle. Suoja-alueen pinta-ala on yhteensä 726 hehtaaria.

Alastaron kunnanhallitus on myöntänyt Maanrakennusliike Pauli Peiponen Oy:lle 4.12.2006 luvan maa-ainesten ottoon. Luvan mukaan otettava kokonaisuus on 399 000 kuutiometriä. Turun hallinto-oikeus on päätöksellään 21.2.2008 kumonnut kunnanhallituksen päätöksen ja palauttanut asian uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeuden päätöksen perusteluissa on todettu, että lupapäätös on, alueen merkitys pohjavesialueena huomioon ottaen, ollut maisemoinnin osalta puutteellinen ja siten lainvastainen. Alastaron kunnanhallitus on tämän jälkeen päätöksellään 23.6.2008 myöntänyt Pauli Peiponen Oy:lle maa-aineslupan, joka on ollut voimassa 29.3.2013 saakka.

Maanrakennusliike Pauli Peiponen Oy on hakenut nyt kysymyksessä olevaa maa-aineslupaa 28.2.2019 päivätyllä hakemuksella. Otettava maa-aines on hiekkaa ja soraa. Hakemuksen liitteenä on ollut kiinteistöä Soramäki koskeva 28.2.2018 päivätty ottamissuunnitelma, kolme suunnitelmakarttaa sekä 15.11.2011 päivätty karttaliite 15.

Hakemuksen liitteenä olevan ottamissuunnitelman mukaan kiinteistön pinta-ala on 12,23 hehtaaria, josta edellisen luvan (vaihe I) kaivualue on ollut noin 8,4 hehtaaria. Nyt kysymyksessä olevan vaiheen II kaivualueen pinta-ala on 3,83 hehtaaria. Luvan hakija omistaa kiinteistön, jolla ottamisalue sijaitsee. Pohjoispuolella oleva kiinteistö on metsätalouskäytössä. Lounaispuolella on metsämaata. Muut alueet ovat soranottokäytössä. Luonnollisen maanpinnan korkeus alueella vaihtelee +97,0 metrin ja +115,0 metrin välillä. Pohjaveden keskikorkeudeksi on mitattu +87,02 metriä...+87,35 metriä. Ottamisalueen

pintavedet purkautuvat lounaaseen. Alueen pintavesien virtaamissuunnat eivät muutu ottamistoiminnan seurauksena.

Edelleen ottamissuunnitelman mukaan ottaminen etenee kohti ottamisalueen rajoja pohjoiseen ja länteen. Ottaminen toteutetaan järjestelmällisesti edeten ja niin, että jälkihoitotyöt tehdään ottamisen etenemisen mukaan. Vaiheen I alue, jolla ottaminen on ulottunut alemmas kuin luvan sallima alin kaivutaso, täytetään luvan myöntämistä seuraavan yhden vuoden aikana sallittuun tasoon alueelta syntyvillä kaivumassoilla. Jalostettavaksi otettavan maa-aineksen määrä on noin 390 000 kuutiometriä. Ottamisajan ollessa 10 vuotta vuotuinen ottamismäärä on 39 000 kuutiometriä. Mahdolliset jalostamiseen kelpaamattomat maa-ainekset saattavat pienentää ottamismäärää. Kaivu ulotetaan alimmallaan alkuperäisen luvan mukaiselle tasolle +95 metriä ja +94 metriä. Pohjaveden yläpuolelle jätetään vähintään neljän metrin paksuinen koskematon suojakerros. Ottamisalueella on ottamistoiminnassa kulloinkin tarvittava kaivu-, kuorma- ja jatkojalostuskalusto. Liikkuva kalusto säilytetään luonnontilaisella alueella kaivualueen ulkopuolella. Ottamisalue pyritään sopeuttamaan mahdollisimman hyvin ympäröivään maisemaan ja palauttamaan mahdollisimman nopeasti luonnontilaan. Maisemointia tehdään mahdollisimman paljon jo ottamisen aikana niillä alueilla, joilla se on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon työtekniset seikat ja ottamisen yhteisjärjestelyt.

Lupahakemuksen karttaliite 15 kuvaa Turun Seudun Vesi Oy:n pohjavedenpinnan velvoitetarkkailupisteitä koetoiminnan aikana vuosina 2010–2011. Karttaliitteestä ilmenee, että vedenottamon VO30 kaivoalue ulottuu kiinteistön Soramäki koillisrajalle. Karttaliitteen mukaan kaivoalueella sijaitsevat kaivot K31 ja K32.

ELY-keskus on lausunnossaan lupahakemuksesta todennut muun ohella, että lupaa hakemuksen mukaiselle toiminnalle ei tule myöntää. Hakija on maa-ainelain ja -asetuksen vastaisesti laiminlyönyt aluetta koskevassa aiemmassa maa-ainesluvassa määrätyt velvollisuutensa sekä rikkonut lupamääräyksiä. Ylisyviksi kaivettuja alueita ei ole täytetty ja lisäksi toiminta on ilmakuvan perusteella yltänyt vuonna 2008 myönnetyn lupa-alueen (vaihe I) ulkopuolelle. Valvontaviranomaisen tulee edellyttää hakijalta suunnitelmaa jo otetun alueen maisemoinnista sekä ylisyviksi kaivettujen alueiden täytöstä. Lisäksi ELY-keskus on lausunnossaan todennut, että Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittamishankkeen (POSKI) Loimaan seudun loppuraportissa Säkylänharjun-Virttaankankaan pohjavesialue on luokiteltu maa-ainesten ottoon soveltumattomaksi alueeksi. Luokitus perustuu suojeluarvojen perusteella tehtyyn koko pohjavesialuetta koskevaan yleispiirteiseen arvioon. Luvan hakija on vastauksessaan ELY-keskuksen lausuntoon todennut muun ohella, että vaiheen II alueelta on pääasiassa kuorittu pintamaata.

Lupajaoston lupapäätöksessä on todettu, että luvan hakija on jo aiemmin jättänyt aluetta koskevan maa-aineslupahakemuksen vuonna 2014. Hakemus on tuolloin kuulutettu ja siitä on pyydetty lausunto Varsinais-Suomen ELY-keskukselta. Asian käsittely on kuitenkin jäänyt toiminnanharjoittajan aloitteesta kesken. Edelleen lupapäätöksessä on todettu, että Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjavesilaitoksen imeytys- ja vedenottoalueet ovat ottamisalueen läheisyydessä. Lähin on vedenottamo VO30, joka on kiinteistön Soramäki koillispuolella noin 250 metrin päässä. Ottamisalue on tekopohjavesilaitoksen suoja-alueen sisäpuolella.

Lupapäätöksen perusteluissa on todettu, että Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätöksessä, joka koskee suoja-alueen määrittämistä Virttaankankaan tekospohjavesilaitokselle, ei määritellä laitokselle lähisuojavaivohykettä. Päätöksessä suoja-alueääräyksistä ei myöskään suoraan kielletä maa-ainesten ottamista. Päätöksessä annetaan muun muassa määräyksiä öljysäiliöiden varustukseen ja sijoittamiseen. Nämä määräykset on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla. ELY-keskus on edellistä lupahakemusta koskevassa lausunnossaan vuonna 2014 katsonut, että maa-ainelupa voidaan myöntää edellyttäen, että I-vaiheen maisemointi on suoritettu loppuun ennen II-vaiheen kaivun aloittamista. Lupajaosto katsoo, ettei toiminnanharjoittajalle voi takautuvasti asettaa uusia velvoitteita.

Lupajaosto on lausunnossaan hallinto-oikeudelle todennut muun ohella, että lupaviranomaisen tietoon ei ole tullut, että ottamistoiminnalla olisi ollut kielteisiä vaikutuksia maaperään tai pohjaveteen. Hakemukseen antamassaan lausunnossa ELY-keskus on esittänyt sellaisia perusteita luvan epäämiselle, joita se ei ole aikaisempien hakemusten kohdalla esittänyt, vaikka hakemukset ovat koskeneet samaa yleissuunnitelma-aluetta. Toiminnanharjoittajalle ei voi takautuvasti asettaa uusia velvoitteita tai määräyksiä eikä valvontaviranomainen voi kesken ottamistoiminnan muuttaa käsitystään toiminnan lainmukaisuudesta varsinkaan, jos naapurikiinteistöillä on samanlainen toiminta sallittua. Toiminta tulisi saattaa loppuun vuonna 2005 laaditun yleissuunnitelman mukaisesti. Naapurikiinteistöllä Rekonmaa maa-ainesten otto on jo loppumassa. Sen lupamääräykseen sisältyy muun muassa määräyksiä kiinteistöjen välisellä rajalla olevien maa-ainesten käsittelystä, mikä edellyttää, että myös kiinteistöllä Sorämäki maa-ainesten otto voidaan suorittaa loppuun alueelle tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Turun Seudun Vesi Oy on selityksessään hallinto-oikeudelle todennut muun ohella, että suunnitellun soranottoalueen reuna tulisi olemaan ainoastaan alle 200 metrin päästä yhtiön kaivoalueen 30 tuotantokaivoista K31, K32 ja K33, joista tuotetaan päivittäin noin 11 000 kuutiometriä juomavettä yhtiön osakaskuntien käyttöön. Yhtiön riskikartoitustyön yhteydessä vuonna 2015 on maa-ainesten ottoalueen arvioitu muodostavan erittäin merkittävän riskin kaivoista otettavan juomaveden laadulle.

Lupajaosto on selvityksessään hallinto-oikeudelle todennut, että maa-ainesten ottaminen alueella on ratkaistu 15 vuotta sitten, kun alueelle on hyväksytty kiinteistöjen Taimisto, Sorämäki ja Rekonmaan yhteinen maa-ainesten ottamissuunnitelma. Siinä kiinteistöjen ottamistoiminta on jaettu kahteen vaiheeseen ja ottamisaluetta katsottu kokonaisuutena.

Luvan hakija on selityksessään hallinto-oikeudelle todennut muun ohella, että hakijalla on ollut syytä olettaa maa-ainesten ottoluvan saamisen olevan mahdollista, koska se on laaditun yleissuunnitelman mukaista ja vastaavat luvat on myönnetty samaan yleissuunnitelmaan kuuluville naapurikiinteistöille. Länsi-Suomen ympäristölupaviraston tekopohjavesilaitosta koskevan lupapäätöksen mukaan harjuseutukaavassa ja Natura-määräyksissä ei ole esitetty nykyisiin lupiin liittyviä rajoituksia. Lupapäätöksessä todetaan, että jatkossakaan tällaisia rajoituksia ei tarvita, mikäli luvat myönnetään maa-ainelain, harjuseutukaavan ja Naturan määräysten mukaan.

ELY-keskus on vastaselityksessään hallinto-oikeudelle todennut, että Loimaan kaupunki teki alueella valvontamittauksia kesällä 2013. Mittausten perusteella

kiinteistön kaivualueen pohja oli isolla osalla tason +94 metriä alapuolella. Kiinteistölle Soramäki haettiin uutta maa-aineslupaa vuonna 2014. ELY-keskus katsoi tällöin hakemuksesta antamassaan lausunnossa, että hakija on lainminlyönyt vuonna 2008 myönnetyssä maa-ainesluvassa määrätty velvollisuutensa eikä lupa-asian käsittelyä tule jatkaa ennen kuin jo aiemmin otetun kaivualueen pohja on palautettu aiemmassa maa-ainesluvassa edellytetyille korkeudelle. Lupa-asian käsittelyä ei lausunnon antamisen jälkeen jatkettu, eikä alueelta ole otettu maa-aineksia vuoden 2013 jälkeen. ELY-keskuksen tiedossa ei ole, että alueella olisi tehty täyttö- tai maisemointitoimenpiteitä Loimaan kaupungin vuonna 2013 tekemien valvontamittausten jälkeen.

Ympäristöhallinnon maa-aineslain mukaisessa lupaharkinnassa ilman sitovaa oikeudellista vaikutusta olevassa ”Maa-ainesten kestävä käyttö I/2009” -ohjeessa tavoitteeksi on suositeltu, että vedenottamoiden lähisuojavaikuteilla ei sallita uusia ottamisalueita. Olemassa olevilla, lähisuojavaikuteilla sijaitsevilla maa-ainesten ottoalueilla suojakerroksen paksuuden on oltava vähintään kuusi metriä. Uudessa ympäristöministeriön julkaisussa 2020:24 ”Maa-ainesten ottaminen. Opas ainesten kestävään käyttöön” on todettu, että vesilain mukainen lupa edellytetään silloin, kun maa-ainesten ottamisen pohjavesivaikutukset ovat mahdollisia, vaikka niiden todennäköisyys olisikin verrattain vähäinen. Pohjavedenottamon suoja-alueille voidaan tehtyjen tutkimusten perusteella ja yleistä varovaisuusperiaatetta noudattaen asettaa muun muassa seuraava soran ottamisalueiden sijoittamista koskeva tavoite: lähisuojavaikuteilla ottamistoimintaa tai jälkihoitamattomia ottamisalueita ei saisi olla lainkaan.

Oikeudellinen arviointi

Maa-aineslain mukaan maa-aineksia ei saa ottaa siten, että siitä aiheutuu tärkeän vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Ympäristöministeriön vuoden 2009 ohjeen mukaan vedenottamoiden lähisuojavaikuteilla ei tulisi sallia uusia ottamisalueita. Ympäristöministeriön vuoden 2020 oppaan mukaan vesilain mukainen lupa edellytetään silloin, kun maa-ainesten ottamisen pohjavesivaikutukset ovat mahdollisia, vaikka niiden todennäköisyys olisikin verrattain vähäinen.

Hakemuksen mukainen ottamisalue sijaitsee kokonaan Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjavesilaitokselle määritetyllä suoja-alueella. Suoja-alue määrätään, kun alueen käyttöä on tarpeen rajoittaa veden laadun tai pohjavesiesiintymän antoisuuden turvaamiseksi. Hallinto-oikeus katsoo, että sillä seikalla, onko suoja-aluemääräystä koskevassa päätöksessä erikseen rajoitettu maa-ainesten ottamistoimintaa alueella, ei ole nyt kysymyksessä olevan maa-aineslain mukaisen lupa-asian arvioinnissa merkitystä. Asiassa on ensisijaisesti arvioitava, täyttääkö hakemuksen mukainen toiminta maa-aineslaissa säädetyt luvan myöntämisen edellytykset.

Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että maa-aineslupaharkinta on tapauskohtaista oikeusharkintaa, jossa luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa on otettava huomioon muun ohella kunkin ottamisalueen ja sen ympäristön erityispiirteet ja toiminnalle myönnetty aiemmat luvat. Saman alueen luvan hakijoiden tasa-puolinen kohtelu ei siten edellytä, että hakemuksia kaikissa vaiheissa ja kaikilta osin arvioidaan samalla tavalla.

Lupahakemuksen mukaisella kiinteistöllä ja sen ympäristössä on otettu maa-aineksia 1980-luvulta lähtien. Luvan hakijalle on myönnetty edellinen, vaiheen I maa-aineslupa vuonna 2008. Lupa on perustunut kolmen kiinteistön yhteiseen ottamissuunnitelmaan, jonka mukaan suunniteltu ottamisaika on kymmenen vuotta. Luvan voimassaolo on päättynyt vuonna 2013. Uutta lupaa on haettu vuonna 2014, mutta asian käsittely on luvan hakijasta johtuvista syistä jäänyt kesken. Nyt kysymyksessä olevaa lupaa on haettu vuonna 2019 ja se koskee vaihetta II. Luvan hakijan tarkoitus on siirtyä ottamaan maa-aineksia avoimattomalta alueelta. Vuonna 2013 päättyneen luvan mukaisen vaiheen I ottamisalueen jälkihoito on edelleen tekemättä ja maanpinnan taso on edelleen paikoin alle luvassa määrätyn tason. Nämä seikat huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että ratkaisevaa merkitystä nyt kysymyksessä olevan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa ei voida antaa sille, että ottamistoiminnalle samalla kiinteistöllä on myönnetty maa-aineslupa vuonna 2008. Ottaminen sijoittuu yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta hyvin tärkeälle tekopohjavesialueelle. Lähimmän vedenottamon eli kaivoalueen VO30 kaikki kolme tuotantokaivoa sijaitsevat alle 200 metrin etäisyydellä ottamisalueena olevan kiinteistön Soramäki rajasta. Niistä tuotetaan Turun Seudun Vesi Oy:n mukaan päivittäin noin 11 000 kuutiometriä juomavettä.

Edellä lausuttu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksen mukaisesta maa-ainesten ottamisesta mahdollisesti aiheutuu haitallisia pohjavesivaikutuksia. Hankkeen pohjavesivaikutusten tarkempi selvittäminen ja vesilain mukaisen luvan myöntämisen edellytysten arvioiminen vesilain mukaisessa lupamenettelyssä on kysymyksessä olevalla pohjavesialueella siten perustelua. Hankkeelle ei ole haettu eikä myönnetty vesilain mukaista lupaa. Edellytyksiä hakemuksen mukaisen maa-ainesluvan myöntämiselle ei siten ennen edellä todettua menettelyä ole.

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki 3 § 1 mom, 6 § 1 mom, 7 § 2 mom ja 13 § 1 mom (258/2017)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (Julkinen kuulutus).

Asian ratkaisijat

Kari Hartzell
hallinto-oikeustuomari

Satu Lehto
hallinto-oikeustuomari
asian esittelijä

Ilona Leinonen
hallinto-oikeustuomari

Toimituskirjan oikeaksi todistaa

Saara Touru
lainkäyttösihteeri

Jakelu**Päätös**

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Maksutta

Jäljennös

Maanrakennusliike Pauli Peiponen Oy

Loimaan kaupunginhallitus, jonka on viipymättä maa-aineslain 20 c §:n 1 momentin mukaisesti julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta hallinto-oikeuden julkisesta kuulutuksesta noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Loimaan kaupungin lupajaosto

Turun Seudun Vesi Oy

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS (Julkinen kuulutus)

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika ja tiedoksisaantipäivä

Tämä päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Sen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisessä asiointipalvelussa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käyntiosoite:	Postiosoite:
Paasivuorenkatu 3	PL 180
00530 Helsinki	00131 HELSINKI

Puhelin: 029 56 40260 (kirjaamo)

Fax: 029 56 40382

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

**KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ
OIKEUDENKÄYNTIMAKSU**

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuimmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Lopputuloksesta riippumatta maksu peritään kuitenkin veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistunmaksulaki (1455/2015)